

1033 Iste Del af Lovforsl. om Fæstes Overgang til Selveiendom. 1034

tre Deel af Sagen, men gaae over til den alvorlige. Jeg skal da først udtale min Beklagelse over, at den ærede Indenrigsminister saaledes uden mindste Antydning af, hvad Grund der er til, at han ikke vil gaae ind paa Sagen, har kunnet afvise den, som skeet er. Der er bleven gjort et Forsøg paa at vise, at det ikke længere havde den Betydning som tidligere, enten Fæstevæsenet blev afløst eller ikke; men er der nogen af de Herrer, der have forsøgt paa ved Tal at vise Sagens ringere Betydning, som have kunnet bringe det under Halvdelen af det hele Antal af Fæstere, som var i Aaret 1850. 10,000 Familiers Bæe og Bæl er det, der her handles om; det forekommer mig, at dette er Noget, der nok kan tages for Alvor, Noget, som ikke behøvede saa megen Skæmt, og at der ogsaa fra Regeringens Side kunde være Anledning til at skænke det en Overveelse, før man paa denne Maade vilde afvise det. Den ærede Minister yttrede iøvrigt ogsaa, at jeg skulde have gjort en Sigtelse imod Godseierne for Misbrug, som jeg kaldte Ulovligheder. Jeg har aldeles ikke gjort nogen Sigtelse imod Noget, men jeg har paavist et eneste Tilfælde, som jeg antog for ulovligt, og dette hentede jeg fra et Andragende, som var kommet ind her til Folkethinget. Naar den ærede Minister vil gjøre mig den Tjeneste at see efter, hvad det er, jeg har sagt paa dette Sted, vil jeg haabe, at han vil tage denne Yttring tilbage. Det har ikke været min Mening her at reise Misfornoielse med eller Mistillid til Noget; det er netop min Overbeviisning, at efterat vi have gjort dette politiske Omslag her i Landet, at man har sat Godseierne til at være Herfere i det andet Thing, saa er det ikke tidsvarende at gaae ind paa denne Fremgangsmaade; hvis det overhovedet var værd at gaae ind derpaa. Jeg troer, at det Klogeste er at gaae saa fredeligt og jevnt fra begge Sider til denne Sag, som det paa nogen Maade er muligt, og det har ogsaa været mit Dnske at gjøre dette; naar jeg har optaget dette Forslag, som det er, saa har jeg fra først af antydet, af hvilke Grunde det skee, og jeg har ikke nogen-

sinde havt den Mening, at det ikke skulde kunne undergaae Forandringer, og gennemgribende Forandringer, naar det derved kunde have Udsigt til at føre til et praktisk Resultat, selv om det ikke var i den fulde Udstrækning, som Lovudkastet nu tilsigter. Dette har jeg fra Begyndelsen af sagt, og derfor har jeg forvaret mig imod, at dette Lovforslag var kommet frem fra min Side, for at der derved skulde vækkes Mistillid eller Misstemning imellem dem, der ere de nærmest paagjældende Parter. Det ærede Medlem for Sorø Amts 4de Valgfreds (Holslein) meente, at dette var en Sag, som man helst skulde lade de Paagjældende, de store og de smaa Bønder, afgjøre; og det skulde ingen Andre — det er formodentlig: Uvedkommende — blande sig i denne Sags Afgjørelse, saa gif det nok. Ja, jeg vil nu for det Første gjøre den Bemærkning, at forsaavidt det ærede Medlem ved disse „andre“, som han nævnte, skulde sigte til Rigsdagen, saa troer jeg, at det var lidt uberettiget; jeg troer ikke, at det er en Sag, som saaledes ganste og aldeles kan overlades til de Private. Staten har altid forbeholdt sig en Indgrebsret i disse Forhold og seet efter, hvorledes de bleve endeligt ordnede, og dette troer jeg heller ikke, at den nogenstunde skal opgive. Hvad nu dernæst det angaaer, at overlade Sagen til de store og smaa Bønder alene, saa vilde jeg dertil sige, at naar alle de store Bønder vare saaledes, som nogle af dem ere, til hvilke jeg f. Ex. vil henregne det ærede Medlem for Sorø Amts 4de Valgfreds, saa havde det ingen Nød, saa vilde jeg antage, at det kunde lade sig gjøre; men den ærede Rigsdagsmand maatte selv indrømme, at der var nogle Undtagelser, og den ærede Rigsdagsmand for Skanderborg Amts 2den Valgfreds (Rosenkrantz) paapegede endogsaa eller yttrede sig yderligere om, at der var nogle Godsbefiddere heri Landet, som ingenlunde vare saa billige, at man kunde overlade til dem, hvorledes Forholdet var til deres Fæstere skulde løses. En Lov som den her fremkomne kan jo aldrig genere dem, der paa billige Villkaar ville